

НА ТЕРИТОРІЇ АККЕРМАНСЬКОЇ ФОРТЕЦІ ТРИВАЮТЬ АРХЕОЛОГІЧНІ РОЗКОПКИ

Білгород-Дністровський Одеської області є одним із найстаріших міст України та світу, а розташована там унікальна архітектурно-історична пам'ятка – Аккерманська фортеця – приваблює і дослідників, і туристів. Існують сумніви щодо точної дати закладення цієї оборонної споруди, однак достеменно відомо, що її було



зведено на залишках античного грецького міста Тіра, яке в давнину було не лише перехрестям численних торгових шляхів, а й політичним і адміністративним центром великого географічного ареалу, про що свідчить наявність у нього всіх ознак розвиненого античного поліса. Однак багато питань історії досі залишаються нез'ясованими, тому розкопки, що з перервами тривають на території пам'ятки археології національного значення «Антична Тіра – середньовічний Білгород» вже понад півстоліття (за часів незалежності України – з 1996 року), було продовжено наприкінці липня 2015 року. Експедицію, сформовану на базі відділу археології Північно-західного Причорномор'я Інституту археології НАН України, очолила керівник Одеського відділу цього ж інституту кандидат історичних наук Т.Л. Самойлова.

До складу експедиції увійшли як досвідчені археологи із багаторічним стажем вивчення не лише Аккерманської фортеці, а й інших історичних об'єктів Одещини, – зокрема, С.П. Смольянинова, А.В. Старкін, Г.С. Богуславський, П.В. Остапенко, Н.Є. Ветчиннікова, – так і студенти-практиканти (археологи з НАН України віддавна тісно та плідно співпрацюють зі своїми колегами зі Львівського національного університету імені Івана Франка) й волонтерські групи зі Львова, Бердянська та Одеси.

Нинішня експедиція, як і всі попередні, проводить роботи за чотирма основними напрямками: вивчення матеріальної культури античного і середньовічного періодів; дослідження Аккерманської середньовічної фортеці як видатної пам'ятки військово-фортифікаційного мистецтва; підготовка найважливіших археологічних об'єктів до музефікації; здійснення охоронних заходів, передбачених Законом України «Про охорону культурної спадщини». Головним завданням експедиції визначено поглиблене дослідження притаманних Тірі ознак розвиненого античного поліса.

Як будь-яка інша пам'ятка, антична Тіра ставить перед науковцями питання, які необхідно з'ясувати, – зокрема розташування агори, теменосу (священного місця,

святилища), некрополя тощо. З метою вирішення дослідницьких завдань учені заклали розкоп на території Гарнізонного двору фортеці, де планують відкрити залишки головної площі та храмового комплексу. Крім того, археологи ретельно вивчають простір прилеглих до фортеці кварталів сучасного міста, де ними вже відкрито об'єкти, що належать до античного й середньовічного некрополів.

Найцікавішим, з наукової та культурної точок зору, є вивчення системи оборонних споруд та її співвідношення з житловою кварталною забудовою.

Знахідки, відкриті археологами під час попередніх експедицій



«Афродіта, що пливе на мушлі» (антична статуетка)



Античний медальйон у вигляді голови горгони Медузи



Античний перстень



Античний перстень

Від початку цьогорічної археологічної експедиції вченими вже отримано значний археологічний матеріал – фрагменти античних амфор, чорнолакового, буролакового та червонолакового парадного посуду, фрагмент мармурової плити з рельєфним зображенням, античні й середньовічні монети, – що є доповненням колекції, сформованої в результаті робіт, здійснених попередніми експедиціями. Серед цінних знахідок минулих років варто особливо відзначити два персні античного періоду (це – одна з найвидатніших пам'яток античної гліптики, знайдена 2014 року) й інші унікальні мистецькі артефакти – такі, як, наприклад, медальйон у вигляді голови горгони Медузи та статуетка Афродіти, що пливе на мушлі.

Археологічна експедиція на території пам'ятки археології національного значення «Антична Тіра – середньовічний Білгород» триватиме до середини вересня цього року.



Частина території Аккерманської фортеці, де нині тривають археологічні розкопки

За інформацією Інституту археології НАН України

Про особливості роботи археологів на території Аккерманської фортеці, життя дослідницького наметового містечка й цікаві знахідки (зокрема, середньовічну піч і фрагменти амфори заввишки з людину середнього зросту) – у відеосюжеті одеського телеканалу «Перший міський»:

<https://www.youtube.com/watch?v=vCo3eFap3d8>

Матеріали опублікували: Прес-служба НАН України